

Expertbijeenkomst Het nieuwsgierige kind

Leren wat je moet doen als je niet weet wat te doen

KERNPUNTEN

Op 8 juni stond 'het nieuwsgierige kind' centraal bij een goed bezochte bijeenkomst in het Trippenhuys van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) in Amsterdam. In de door KNAW en Akademie van Kunsten georganiseerde bijeenkomst gaven wetenschappers en kunstenaars hun visie aan de voorzitter van het Platform #Onderwijs 2032 over hoe wetenschap en kunst kunnen bijdragen aan talent- en persoonsontwikkeling van kinderen op de basisschool. Welke vaardigheden hebben ze nodig om in een complexe maatschappij te kunnen functioneren en ook hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten?

Nieuwsgierigheid koesteren en ontwikkelen

Zoals de titel al aangaf, werd tijdens de bijeenkomst een pleidooi gehouden om de nieuwsgierigheid die bij jonge kinderen van nature aanwezig is te koesteren en te stimuleren. In een steeds sneller veranderende maatschappij volstaat het niet om kinderen pasklare recepten mee te geven of feitenkennis te leren die aan het einde van hun schoolcarrière alweer verouderd kan zijn. Kinderen moeten leren wat te doen in voor hun onbekende situaties of waarin ze zelf nog kennis moeten verwerven. Ook moeten ze de onderliggende concepten hiervan begrijpen. Belangrijk hiervoor zijn vaardigheden als het ontwikkelen van empathie, verbeeldingskracht, samenwerken, conceptueel denken, associëren, experimenteren, keuzes maken, discipline, relativeren en leren vragen te formuleren. Wetenschap en kunst kunnen een belangrijke bijdragen leveren bij het aanleren van deze vaardigheden door de nieuwsgierigheid te voeden en te ontwikkelen.

Onderwijs als georganiseerde nieuwsgierigheid

Uit de presentaties kwam duidelijk naar voren dat kinderen van nature nieuwsgierig zijn, daardoor gedreven zijn om te leren en al heel veel kunnen. De grote uitdaging is om deze eigenschap vast te houden, en om vaardigheden voor het stellen van vragen en strategieën voor het zoeken van antwoorden verder te ontwikkelen. In het huidige onderwijs verliezen kinderen helaas hun nieuwsgierigheid maar al te vaak.

Wanneer het onderwijs nieuwsgierigheid als centraal principe neemt, verschuift de focus van het onderwijs van kennis naar kunde en attitude. Genoemde vaardigheden zijn integratieve principes in de wetenschap en kunst, die reguliere vakken als taal rekenen, geschiedenis en aardrijkskunde enorm kunnen verrijken.

Een bloemlezing van gedane aanbevelingen

- Het is van belang al bij hele jonge kinderen te beginnen om de nieuwsgierigheid actief te houden in het onderwijs. Als hulpmiddel hierbij zouden kinderen gedurende hun hele onderwijstijd een talentenportfolio kunnen aanleggen en kunnen scholen gebruik maken van voorzieningen als ateliers en experimenteerruimtes.
- Het vasthouden en verder ontwikkelen van de verbeelding bij kinderen is belangrijk omdat kinderen met een goed ontwikkeld voorstellingsvermogen kunnen begrijpen hoe het is om in een situatie te geraken die ze nog niet hebben meegemaakt, of hoe handelingen of

gedragingen bij een ander overkomen: het versterkt het empathisch vermogen. Dat leert ze in scenario's denken waarmee ze kunnen ze leren wat je moet doen in zo'n situatie.

- We moeten in het toekomstige curriculum in toenemende mate rekening houden met de diversiteit van de maatschappij en alle kinderen ongeacht afkomst en achtergrond meenemen bij het uitdagen en stimuleren van nieuwsgierigheid.
- Dit vraagstuk gaat over het curriculum van de basisschool en het voortgezet onderwijs, en vindt mogelijke oplossingen in het opleiden van nieuwe onderwijzers en professionalisering van de huidige generatie onderwijzers. Dit is van groot belang, zij zijn immers rolmodellen voor hun leerlingen. Het belang van de leraar kan niet overschat worden: opleiding, erkenning en honorering zouden naar een veel hoger niveau kunnen.
- Stapeling van onderwerpen in het curriculum moet worden vermeden. Wetenschap en kunst moeten niet worden gezien als aparte vakken die samen met andere vakken concurreren om de beperkte onderwijstijd. Gestreefd moet worden naar integratie van de principes die ten grondslag liggen aan kunst en wetenschapsbeoefening met andere vakken. Hiervan zijn verschillende voorbeelden gegeven. Daarbij is het einddoel niet de kennis maar de attitude en de vaardigheden om antwoorden te zoeken.

De KNAW en Akademie van Kunsten hopen met deze bijeenkomst een bijdrage te hebben geleverd aan de maatschappelijke discussie over het toekomstige curriculum. We zijn graag bereid het platform #Onderwijs 2032 indien gewenst nog nadere informatie te geven. Ook blijven we graag betrokken bij de verdere uitwerking van het advies van het Platform #Onderwijs 2032.

Beeldmateriaal

Een video impressie en een journalistiek verslag van deze bijeenkomst zijn vanaf medio juni te vinden op de website van de [Akademie van Kunsten](#).

Contact

Annelies ten Have
Akademie van Kunsten
annelies.ten.have@knaw.nl
Telefoon 020 551 0746
www.akademievankunsten.nl

Arie Korbijn
Commissie Basis- en Voortgezet Onderwijs
arie.korbijn@knaw.nl
Telefoon 020 551 0 734
www.knaw.nl

Het Trippenhuys
Kloveniersburgwal 29
Postbus 19121
1000 GC Amsterdam

Expertbijeenkomst Het nieuwsgierige kind

Leren wat je moet doen als je niet weet wat te doen

8 juni 2015
Trippenhuis Amsterdam

Programma

- 9.00 Ontvangst
- 9.30 Opening door José van Dijk, hoogleraar vergelijkende mediawetenschappen UvA en president KNAW, over *het belang van het leren stellen van vragen*
- 9.40 Carl Figdor, hoogleraar tumorimmunologie Radboud Universiteit en voorzitter KNAW-commissie Basis en Voortgezet Onderwijs, over *weten wat te doen als je het niet weet*
- 9.50 Barbara Visser, beeldend kunstenaar en voorzitter van de Akademie van Kunsten, over *creatief met kennis - artistiek onderzoek als prisma op reguliere vakken*
- 10.00 Maarten Kleinans, hoogleraar aardwetenschappen, Universiteit Utrecht, over *jonge onderzoekers in de zandbak*
- 10.10 Marieke Peeters, programmaleider Onderwijs en Onderzoek HAN Pabo en projectmanager Wetenschapsknooppunt Radboud Universiteit, over *de relatie nieuwsgierigheid en leren*
- 10.20 Gijs Scholten van Aschat, acteur en lid van de Akademie van Kunsten, over *de spelende mens, de ontwikkeling van verbeelding en empathie bij het kind*
- 10.30 Annemieke Huisingh, projectleider Atelier van licht, over *ateliers op school: vrij onderzoek en verbeelding als manier van leren*
- 10.40 Discussie en reflectie met sprekers, leden van het platform #Onderwijs 2032 en zaal onder leiding van Sandra Rottenberg
- 11.45 Einde, broodjes in de foyer